

РОЗДІЛ III

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

DOI:

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Белінська Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Анотація. У статті висвітлено значення педагогічної практики у формуванні професійних компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва. Проаналізовано сучасні підходи до фахової підготовки студентів мистецького профілю, розкрито інтегративний характер професійної компетентності та окреслено роль практичної підготовки як ключового механізму застосування теоретичних знань у реальних умовах освітнього процесу.

Ключові слова: педагогічна практика, професійна компетентність, музичне мистецтво, мистецька освіта, фахова підготовка, інтеграційний компонент.

Abstract. The article highlights the importance of teaching practice in shaping the professional competencies of future music teachers. It analyses contemporary approaches to the professional training of arts students, reveals the integrative nature of professional competence, and outlines the role of practical training as a key mechanism for applying theoretical knowledge in real-life educational settings.

Keywords: teaching practice, professional competence, musical art, art education, professional training, integration component.

Питання формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва набуває особливої актуальності в умовах модернізації освіти, упровадження компетентнісного підходу та посилення вимог до фахової підготовки педагогів. Професійна компетентність педагога-музиканта розглядається дослідниками як інтегративна якість особистості,

що включає методичні, виконавські, музично-теоретичні та педагогічні знання й уміння, необхідні для організації освітнього процесу в мистецькій сфері.

Нині заклади загальної середньої освіти потребують фахівця, здатного забезпечити формування мистецької компетентності школярів в інноваційному середовищі, сприяти розвитку їх музичних здібностей, генеруванню мистецько-творчих ідей, формуванню усвідомлення культурно-історичного середовища та традицій у тісному зв'язку із потребами сьогодення з можливістю використати набуті знання у житті, активно впроваджуючи інформаційно-технологічні інструменти для навчання [3].

Окремі аспекти професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та ролі педагогічної практики в цьому процесі ґрунтовно досліджували провідні українські науковці, серед яких: О. Олексюк, О. Рудницька, К. Паньків, А. Козир, Л. Масол, О. Щолокова, О. Хижна, О. Ростовський. Їхні наукові напрацювання формують цілісне теоретико-методологічне підґрунтя для розуміння педагогічної практики як інтеграційного компонента у професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти виступає ключовим інтеграційним компонентом професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, оскільки вона забезпечує реалізацію зв'язку між теоретичною, методичною та спеціально-музичною підготовкою, сприяє формуванню фахових, предметних і ключових компетентностей, а також спрямована на розвиток особистісно-творчих якостей педагога-музиканта.

У досягненні цілей ключової реформи «Нова українська школа» основним є забезпечення якісної освіти та сприяння навчанню впродовж життя [1]. Педагогічна практика не лише забезпечує інтеграцію теоретичної, методичної та мистецької підготовки, але й формує готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва діяти в парадигмі Нової української школи, реалізуючи її цінності та освітні пріоритети на практиці.

Професійна підготовка педагога-музиканта до інтегрованої діяльності вважаємо доцільним і необхідним, оскільки такий підхід на часі модернізації мистецької освіти та освіти зокрема, а також впровадження даного явища забезпечує єдине освітнє середовище для формування інтегральних, загальних і фахових компетентностей вчителя закладу загальної середньої

освіти, необхідних для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» [2].

Компетентнісний підхід передбачає, що майбутній учитель музичного мистецтва має не лише оволодіти необхідними знаннями, а й уміти застосовувати їх у реальних педагогічних ситуаціях, демонструючи професійну мобільність, гнучкість та здатність використовувати сучасні освітні технології. У цьому контексті педагогічна практика виступає ключовою ланкою професійного становлення, оскільки забезпечує перехід від теорії до практики та формує реальний педагогічний досвід.

Однією з важливих функцій вчителя Нової української школи (внутрішньопредметної є і забезпечення міжпредметної) інтегрованості на основі змісту ключових компетентностей тощо [5]. Під час педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти, студенти навчаються планувати уроки музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво», проводити заняття з урахуванням вікових особливостей учнів, організовувати хорову, вокальну й інструментальну діяльність. Вони оволодівають навичками аналізу та самоаналізу власної роботи, засвоюють інноваційні методи й технології навчання, а також набувають досвіду взаємодії з учнями, колегами та навчальним середовищем.

Педагогічна практика виконує інтегративну функцію, поєднуючи педагогічні, музично-теоретичні, виконавські та методичні компоненти професійної підготовки. Саме в реальних умовах школи студент має можливість синтезувати свої знання та навички, застосовуючи їх у комплексі для вирішення освітніх завдань.

Практика сприяє розвитку таких важливих компетентностей, як комунікативність, креативність, артистизм, уміння імпровізувати та адаптувати навчальний матеріал. Вона формує рефлексивні вміння, необхідні для оцінювання власної діяльності та визначення напрямів професійного вдосконалення. Недостатня якість організації практики може призвести до фрагментарності підготовки, коли студент, маючи добрі теоретичні знання, не готовий до роботи з класом, не володіє методичною гнучкістю та не здатен ефективно діяти в умовах сучасної школи.

Взаємодія теорії та практики є основною складовою підготовки педагогів, а в умовах військового стану роль практики стає ще важливішою,

оскільки вона допомагає адаптувати навчальний процес до нових викликів та забезпечує збереження якості підготовки фахівців [4].

Отже, педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Вона сприяє формуванню цілісної професійної компетентності, розвитку практичних умінь, професійно важливих якостей та педагогічного мислення. У процесі практики здобувачі вищої освіти набувають досвіду організації навчального процесу, застосування сучасних методів і технологій викладання музики, а також ефективної взаємодії з учнями різного віку. Такий досвід забезпечує не лише професійну готовність, а й успішну адаптацію до освітнього середовища, формуючи впевненість у власних педагогічних здібностях і стимулюючи подальший професійний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Белінська Т., Василевська-Скупа Л., Костюк Л. Використання інтерактивних методів на уроках музичного мистецтва як засобу формування soft skills в учнів початкової школи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 51. С. 414-418. Режим доступу: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/51_2022/64.pdf
2. Белінська Т.В., Ковальова І.Б. Особливості формування готовності майбутнього педагога-музиканта до інтегрованої професійної діяльності. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2025. С. 169-172. Режим доступу: <https://vspu.net/repository/index.php/uawcs/article/view/119/119>
3. Білозерська Г. О., Сізова Н. С., Кравцова Н. Є., Белінська Т. В., Газінська О. В. Формування готовності майбутніх педагогів-музикантів до мистецької інноваційної діяльності. *Науковий часопис українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2024. Випуск 97. С. 20-25. Режим доступу: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/9c014da1-40fb-4af9-8943-990252fe92a3>
4. Кібак Д.В. Педагогічна практика як ключовий етап підготовки майбутніх вчителів. *Академічні візії*. Випуск 41, 2025 С. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15204232>
5. Попова О. В., Жуков В. П. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до організації інтегрованого навчання учнів : монографія. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2022. 318 с. Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/370b08c7-5f8e-49cf-8d81-541367b3b9df/content>